

WOIŚ.261.16.2026.KA1

UMOWA

zawarta w dniu r. w Gorzowie Wielkopolskim pomiędzy:

Skarbem Państwa - Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim adres: **Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim**, ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski, NIP: 599-307-14-84, zwanym dalej Zamawiającym
reprezentowaną przez **Agnieszkę Nowak - Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim**,

a

..... reprezentowanym przez,
zwanym dalej Wykonawcą

§ 1

1. Przedmiotem umowy jest **wykonanie, transport i montaż 8 sztuk tablic edukacyjno - informacyjnych dotyczących ochrony rybołówstwa**, określonych w **załączniku nr 1 - 4** do umowy.
2. Wykonawca wykona 8 sztuk tablic edukacyjno - informacyjnych dotyczących ochrony rybołówstwa, (na terenie Nadleśnictw: Sulęcín 4 szt. i Lubniewice 4 szt. – województwo lubuskie). Wymiary tablic: 106 cm (wysokość) x 156 cm (szerokość), poziome, dwustronne. Nośnik tablicy – blacha ocynkowana grubości min. 0,7 mm, nadruk wielkoformatowy solwentowy, pełnokolorowy odporny na warunki atmosferyczne, wyklejona jednostronnie folią z grafiką zaalaminowaną błyskiem zwykłym laminatem. Stelaż wykonany z drewna z daszkiem dwustronnym (podwójne deskowanie), podłużnie deskowanym – zachodzącym na siebie (na podstawie wzoru stelaża zamieszczonego w **załączniku nr 2**, wzoru projektu graficznego zamieszczonego w **załączniku nr 3** oraz zgodnie ze wzorem wnętrza planszy tablicy zamieszczonym w **załączniku nr 4**). Stelaż wykonany z drewna toczzonego, sezonowanego, dwukrotnie impregnowanego, bez pleców. Krawędź słupów stelaża min. 12 cm, długość słupów 230-250 cm – zakończone stalowymi kotwami. Mocowanie tablic do stelaża we frezowanych słupach na głębokość ok. 2 cm i dodatkowo mocowane za pomocą ocynkowanych sztyftów. Kotwy montażowe o długości ok. 100 cm wkopane w ziemię i umocowane przy pomocy zaprawy betonowej B20. W ramach usługi Wykonawca przetransportuje i zamontuje tablice we wskazanym miejscu na terenie Lasów Państwowych (**załącznik nr 1**).
3. Drewniane konstrukcje powinny być zabezpieczone impregnatem chroniącym (optymalnie koloru brązowego) przed niekorzystnym wpływem warunków atmosferycznych; kotwy

ocynkowane, które należy zamontować w gruncie przy użyciu ok. 15 litrów gruzo-betonu/słupiek. W celu wydłużenia trwałości tablic, podniesienia estetyki oraz ograniczenia wpływu niekorzystnych warunków atmosferycznych wszystkie tablice zostaną zabezpieczone poprzez laminowanie. Niedopuszczalne są zabrudzenia, przebarwienia, uszkodzenia mechaniczne, czy jakiegokolwiek inne wady wpływające na estetykę i jakość wykonania przedmiotu zamówienia.

4. Zakres wykonania usługi, o której mowa w pkt 2 określają **załączniki nr 1 - 4** do umowy.
5. Wykonawca udzieli Zamawiającemu pięcioletniej gwarancji na trwałość kolorów wykonanych tablic oraz na trwałość i stabilność konstrukcji stelaży, o których mowa w pkt 2.
6. Wykonawca na bieżąco będzie konsultował z Zamawiającym projekt wykonawczy tablicy, o której mowa w § 1 ust. 2 umowy.
7. W terminie co najmniej 5 dni roboczych przed przystąpieniem do montażu tablic w terenie Wykonawca przedstawi Zamawiającemu projekt tablicy wraz z projektem stelaży do akceptacji.
8. Wykonawca obowiązany jest do poinformowania drogą elektroniczną (adres e-mail: sekretariat@gorzowwlkp.rdos.gov.pl) lub telefonicznie, z co najmniej 5-dniowym wyprzedzeniem, Zamawiającego o planowanym rozpoczęciu prac montażu tablic w terenie.
9. Zamawiający dostarczy Wykonawcy materiał zdjęciowy i tekst do umieszczenia na tablicach, o których mowa w pkt 2 do umowy.
10. Tablice, o których mowa w pkt. 2 niniejszej umowy zostaną opatrzone logiem Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i logiem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze, które Zamawiający dostarczy Wykonawcy oraz zostaną opatrzone napisem: Zakup dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze.
11. Montaż tablic przez Wykonawcę odbędzie się przy udziale przedstawiciela Zamawiającego.
12. Zamawiający nie odpowiada za uszkodzenia przedmiotu umowy powstałe podczas transportu.
13. Wykonawca wykona przedmiot zamówienia z własnych materiałów przy pomocy własnych narzędzi.
14. Wykonawca nie może powierzyć wykonania zadania stanowiącego przedmiot umowy osobom trzecim bez zgody Zamawiającego wyrażonej na piśmie.
15. Przedmiot zamówienia współfinansowany jest ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze w ramach podzadania pod nazwą: Wykonanie, transport i montaż 8 sztuk tablic edukacyjno - informacyjnych dotyczących ochrony rybołówstwa, zadanie pod nazwą: Ochrona wartości przyrodniczych na terenach objętych ochroną prawną na terenie województwa lubuskiego.

§ 2

1. Wykonawca oświadcza, że posiada umiejętności niezbędne do wykonania tablic stanowiących przedmiot umowy jak również oświadcza, że wykona je zgodnie ze swą najlepszą wiedzą, umiejętnościami i z zachowaniem najwyższej staranności.

2. Wykonawca oświadcza, że zadanie stanowiące przedmiot umowy wykonane zostanie z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz z zachowaniem zasad BHP obowiązujących przy tego typu pracach.
3. Wykonawca zobowiązuje się do stosowania zaleceń przedstawiciela Zamawiającego w zakresie realizacji przedmiotu umowy, zgodnymi z przepisami dotyczącymi prac objętych umową, obowiązującymi w Rzeczypospolitej Polskiej oraz zapisami umowy.
4. Zamawiający, na każdym etapie realizacji umowy, jest uprawniony do:
 - 1) wstrzymania realizacji przedmiotu zamówienia, jeżeli Wykonawca narusza postanowienia umowy,
 - 2) kontrolowania postępów i jakości wykonywania przedmiotu umowy.
5. Wykonawca zobowiązuje się do niezwłocznego powiadamiania Zamawiającego o zaistniałych przeszkodach i sytuacjach uniemożliwiających wykonanie przedmiotu umowy.

§ 3

Zamawiający zobowiązuje się do udzielenia wszelkich informacji i przekazania materiałów niezbędnych do wykonania przedmiotu umowy.

§ 4

1. Wykonawca zobowiązuje się do wykonania przedmiotu umowy w terminie do **30 czerwca 2026 r.**
2. Jeżeli Wykonawca opóźnia się z rozpoczęciem lub zakończeniem wykonania przedmiotu umowy tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby je ukończyć w czasie umówionym, Zamawiający może bez wyznaczania terminu dodatkowego od umowy odstąpić, jeszcze przed upływem terminu do wykonania przedmiotu umowy.
3. Odbiór przedmiotu umowy nastąpi przez podpisanie protokołu odbioru przez przedstawiciela Zamawiającego i przedstawiciela Wykonawcy. Warunkiem odbioru będzie wykonanie przedmiotu umowy zgodnie ze wszystkimi wskazaniem i wymogami zawartymi w umowie.
4. Potwierdzeniem wykonania przedmiotu umowy będzie protokół odbioru, podpisany przez przedstawicieli Zamawiającego i Wykonawcy.
5. W przypadku niewykonania przedmiotu umowy w terminie lub jego nienależytego wykonania Zamawiający może:
 - 1) odstąpić od umowy i jednocześnie żądać zapłaty kary umownej w wysokości 10% łącznej kwoty wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 umowy;
 - 2) udzielić dodatkowego terminu do wykonania zadania objętego umową i jednocześnie żądać zapłaty kary umownej w wysokości 0,5 % kwoty wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 umowy, za każdy dzień opóźnienia.
 - 3) żądać zapłaty kary umownej za opóźnienie w dostarczeniu przedmiotu umowy, w wysokości 0,5 % kwoty wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 umowy, za każdy dzień opóźnienia.
 - 4) żądać zapłaty kary umownej za opóźnienie w usunięciu wad przedmiotu umowy w wysokości 0,5 % kwoty wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 umowy, za każdy dzień opóźnienia.
6. W przypadku naliczenia kar umownych, Zamawiający zastrzega sobie prawo potrącenia naliczonej kwoty z należności przysługującej Wykonawcy z tytułu realizacji niniejszej Umowy.

7. Niezależnie od roszczeń, o których mowa w ust. 5., w przypadku gdyby Zamawiający poniósł szkodę wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy lub jej części, może on dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych Kodeksu cywilnego.
8. Protokół odbioru przedmiotu umowy, o którym mowa w ust. 4 niniejszego paragrafu, zostanie sporządzony po usunięciu wad przez Wykonawcę.
9. Po upływie terminu wykonania przedmiotu umowy Zamawiający ma prawo naliczyć Wykonawcy kary umowne, określone w § 4 ust. 5 umowy i niezależnie od tego wyznaczyć Wykonawcy dodatkowy termin na wykonanie przedmiotu umowy, w sposób wolny od wad, o których mowa w § 4 ust. 5 pkt 2) a po jego bezskutecznym upływie odstąpić od umowy.
10. Wykonawca nie może odmówić usunięcia wad i uzupełnienia braków na swój koszt bez względu na wysokość związanych z tym kosztów.
11. Kary umowne kumulują się i są naliczane niezależnie od siebie i stają się wymagalne z chwilą zaistnienia podstaw do ich naliczenia.
12. Odstąpienie od umowy powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności takiego oświadczenia.
13. W przypadku rozwiązania lub odstąpienia od niniejszej umowy Strony są zobowiązane: w terminie 5 dni od daty odstąpienia od umowy Wykonawca przy udziale Zamawiającego, sporządzi szczegółowy protokół wykonanych prac wg stanu na dzień rozwiązania lub odstąpienia.

§ 5

1. Za wykonanie przedmiotu umowy Wykonawca otrzyma wynagrodzenie ryczałtowe **w wysokości** **brutto** (słownie: 00/100) obejmujące wszystkie koszty związane z realizacją umowy.
2. Wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy płatne będzie po wykonaniu i odbiorze przedmiotu umowy w terminie 21 dni od dnia przedłożenia prawidłowo wystawionej faktury/rachunku. W przypadku zapłaty wynagrodzenia Mechanizmem Podzielnej Płatności Wykonawca taki zapis umieści na fakturze VAT.
3. Faktura w każdym przypadku powinna dodatkowo zawierać co najmniej numer i datę zawarcia Umowy, w związku z którą została wystawiona.
4. Fakturę należy wystawić i przesyłać za pośrednictwem Krajowego Systemu e-Faktur, dalej „KSeF”, z zastrzeżeniem ustępów poniższych.
5. W przypadku faktur wystawianych w KSeF, fakturę należy wystawić na rzecz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.
6. W przypadku faktur wystawionych w KSeF, za datę doręczenia faktury Zamawiającemu uznaje się dzień przydzielenia jej numeru identyfikującego w systemie KSeF (numer KSeF), z zastrzeżeniem sytuacji awarii lub niedostępności systemu opisanych w ust.7.
7. W przypadku braku możliwości wystawienia faktury w KSeF z przyczyn leżących po stronie systemu lub po stronie Wykonawcy (tryb awaryjny, tryb niedostępność KSeF lub tryb off-line²⁴), Wykonawca jest zobowiązany do wystawienia faktury w postaci elektronicznej zgodnie ze wzorem faktury ustrukturyzowanej, opatrzonej kodem weryfikującym (kodem QR) umożliwiającym dostęp do faktury lub weryfikację tożsamości wystawcy, zgodnie z przepisami wykonawczymi do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.

8. Fakturę, o której mowa w ust. 7, należy przesłać na adres e-mail Zamawiającego wskazany w ust. 11. W sytuacji opisanej w niniejszym ustępie, za datę doręczenia faktury uznaje się datę wpływu faktury z kodem QR na serwer pocztowy Zamawiającego.
9. W przypadku, gdy Wykonawca na podstawie obowiązujących przepisów prawa nie jest objęty obowiązkiem wystawiania faktur w KSeF, Wykonawca wystawi fakturę w postaci papierowej lub elektronicznej (format PDF), w sposób gwarantujący autentyczność pochodzenia, integralność treści i czytelność faktury.
10. Fakturę, o której mowa w ust. 9, Wykonawca przesyła na adres Zamawiającego wskazany w ust. 11.
11. Doręczenie Zamawiającemu faktur:
 - w postaci papierowej na adres: ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski
 - w postaci elektronicznej na adres e-mail Zamawiającego: sekretariat@gorzowwlkp.rdos.gov.plbędzie możliwe tylko w przypadkach przewidzianych w ust. 7-9 oraz w przypadkach przewidzianych przepisami prawa.
12. W przypadku faktur wystawionych w KSeF, Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia, że każda faktura wystawiona w KSeF i doręczona Zamawiającemu jest zgodna z aktualną schemą logiczną FA_VAT oraz przepisami obowiązującymi w dniu jej wystawienia.
13. Wystawienie faktury niezgodnej z przepisami prawa, w sposób nieprawidłowy pod względem formalnym i rachunkowym, a także niezgodnej z wymogami, o których mowa w niniejszym paragrafie, w szczególności z pominięciem któregośkolwiek z elementów wymaganych w ust. 3, uprawnia Zamawiającego do:
 - żądania wystawienia faktury korygującej oraz
 - wstrzymania płatności do czasu otrzymania faktury spełniającej wymagania zawarte w Umowie, co nie będzie traktowane jako opóźnienie w zapłacie.
14. Podstawę wystawienia faktury/rachunku stanowi protokół odbioru przedmiotu umowy sporządzony przez strony po jej wykonaniu, podpisany przez przedstawiciela Zamawiającego i przedstawiciela Wykonawcy.
15. Za datę zapłaty strony przyjmują datę złożenia przelewu w banku prowadzącym rachunek Zamawiającego.
16. Płatność wynagrodzenia Wykonawcy nastąpi przelewem na rachunek bankowy Wykonawcy nr: Wykonawca oświadcza, że wskazany rachunek bankowy znajduje się w wykazie podmiotów zarejestrowanych jako podatnicy VAT, niezarejestrowanych oraz wykreślonych i przywróconych do rejestru VAT prowadzonym przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej – link do informacji o wykazie: <https://www.gov.pl/web/kas/informacje-o-wykazie>.
17. Faktura/rachunek w pozycji nabywca winna zawierać dane: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski NIP 599-307-14-84.

§ 6

1. Wykonawca ponosi wobec Zamawiającego odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady na zasadach określonych w Kodeksie Cywilnym. Okres rękojmi jest równy okresowi gwarancji licząc od dnia następnego po dniu podpisania protokołu odbioru końcowego przedmiotu umowy.

2. Wykonawca udziela gwarancji jakości na przedmiot umowy na okres określony w § 1 ust. 5, a niniejsza umowa stanowi dokument gwarancyjny.
3. Postanowienia niniejszego paragrafu stanowią oświadczenie gwarancyjne, w rozumieniu art. 577 i art. 577(1) ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.) zwanej dalej Kodeksem cywilnym. Dokumentem potwierdzającym udzielenie gwarancji przez Wykonawcę, w rozumieniu art. 577(2) Kodeksu cywilnego jest niniejsza umowa.
4. Jeżeli w trakcie okresu gwarancji lub rękojmi Zamawiający stwierdzi, że wykonane przez Wykonawcę tablice posiadają wady i/lub usterki, Wykonawca zobowiązuje się do nieodpłatnego usunięcia wad i/lub usterek w przedmiocie umowy, w terminie nie dłuższym niż 10 dni od dnia przekazania Wykonawcy za pośrednictwem e-mail informacji o wadach lub usterkach.
5. Zamawiający może dochodzić roszczeń wynikających z gwarancji także po upływie terminu gwarancyjnego, jeżeli reklamował wadę przed upływem tego terminu.
6. Zamawiający może wykonywać uprawnienia z tytułu gwarancji niezależnie od uprawnień wynikających z rękojmi. Jednakże w razie wykonywania przez Zamawiającego uprawnień z gwarancji bieg terminu do wykonania uprawnień z tytułu rękojmi ulega zawieszeniu z dniem zawiadomienia Wykonawcy o wadzie. Termin ten biegnie dalej od dnia odmowy przez Wykonawcę wykonania obowiązków wynikających z gwarancji albo bezskutecznego upływu czasu na ich wykonanie.

§ 7

1. Osobami wyznaczonymi przez Zamawiającego do kontaktu z Wykonawcą jest:
Pani Daria Jachimowska – Naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000, e-mail: daria.jachimowska@gorzowwlpk.rdos.gov.pl, tel.: 887-101-309.
2. Osobą wyznaczoną przez Zamawiającego do dokonania odbioru przedmiotu umowy i podpisania protokołu odbioru jest:
Pani Daria Jachimowska – Naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000, e-mail: daria.jachimowska@gorzowwlpk.rdos.gov.pl, tel.: 887-101-309.
3. Do kontaktu z Zamawiającym i udzielania mu informacji oraz wyjaśnień ze strony Wykonawcy jest:
4. Zmiana osób i danych, o których mowa w ust. 1 i 2, następuje poprzez pisemne powiadomienie i dla swej skuteczności nie wymaga zmiany niniejszej umowy.

§ 8

1. Wykonawca zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy danych osobowych powierzonych do przetwarzania przy wykonaniu przedmiotu umowy, a w szczególności nieudostępniania ich innym podmiotom, także w postaci zagregowanych danych statystycznych, zarówno w trakcie realizacji przedmiotu umowy, jak i po jego wykonaniu.
2. Wykonawca oświadcza, że zapoznał się z Polityką Środowiskową Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, dostępną pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/system-ekozarządzania-i-audyty-emas2> oraz Polityką Prywatności dostępną pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/polityka-prywatnosci2>, deklaruje współpracę w tym zakresie oraz zobowiązuje się do przestrzegania wymogów tam zawartych oraz przepisów prawa w zakresie ochrony danych osobowych odpowiednio do danych związanych z wykonaniem przedmiotu umowy.

§ 9

1. W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego.
2. Wszelkie spory mogące wyniknąć z niniejszej umowy rozstrzygać będzie sąd powszechny właściwy ze względu na siedzibę Zamawiającego.
3. **Załączniki nr 1 - 4** stanowią integralną część umowy.
4. Umowa niniejsza została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach - jeden dla Wykonawcy i jeden dla Zamawiającego.

Załączniki do umowy:

Zał. Nr 1 - Lokalizacja i ilość tablic do wykonania

Zał. Nr 2 - Poglądowy projekt stelaża tablic edukacyjnych

Zał. Nr 3 - Wzór projektu graficznego tablicy edukacyjnej dotyczącej ochrony czynnej rybołówstwa

Zał. Nr 4 - Tekst wnętrza planszy tablicy edukacyjnej dotyczącej ochrony czynnej rybołówstwa

ZAMAWIAJĄCY:

WYKONAWCA:

Załącznik nr 1
Lokalizacja i ilość tablic do wykonania

Lp.	Lokalizacja	Zarządzający terenem	Ilość tablic (w szt.)
1.	Nadleśnictwo Sulęcín, Uroczysko Lubniewsko, oddz. 97 c	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Sulęcín	1
2.	Nadleśnictwo Sulęcín, miejsce postoju pojazdów, Leśnictwo Jeziora, oddz. 6 b	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Sulęcín	1
3.	Nadleśnictwo Sulęcín, miejsce postoju pojazdów, Leśnictwo Glisno, oddz. 159 g	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Sulęcín	1
4.	Nadleśnictwo Sulęcín, Jezioro Ostrowskie – miejsce postoju pojazdów, Leśnictwo Sulęcín, oddz. 446 m	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Sulęcín	1
5.	Nadleśnictwo Lubniewice, https://maps.app.goo.gl/WPd3ER9GWVsVMJBY9 - miejsce postoju pojazdów	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lubniewice	1
6.	Nadleśnictwo Lubniewice, https://maps.app.goo.gl/nn1nsvLHx67jRMMU8 - ścieżka spacerowa za ośrodkiem wypoczynkowym	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lubniewice	1
7.	Nadleśnictwo Lubniewice, https://maps.app.goo.gl/XjbFyjcBcEuiQNtH9 - ścieżka edukacyjna, wiaty edukacyjne	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lubniewice	1
8.	Nadleśnictwo Lubniewice, okolice Jeziora Jarnatowskiego	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lubniewice	1

Zał. Nr 2
Poglądowy projekt stelaża tablic edukacyjnych

Załącznik Nr 3 Wzór projektu graficznego tablicy edukacyjnej dotyczącej ochrony czynnej rybołowia

Czynna ochrona rybołowia na obszarze województwa lubuskiego

Rybołów to jeden z najrzadszych gatunków ptaków drapieżnych występujących w Polsce. Obecnie zasięg jego występowania stanowi około 1% powierzchni kraju i ogranicza się niemal wyłącznie do dwóch rejonów Polski tj. części zachodniej oraz północno-wschodniej.

W Polsce żyje zaledwie 30 par tych okazałych drapieżników, a ich liczebność od wielu lat sukcesywnie ulega dalszemu zmniejszeniu. Jest to gatunek podlegający ochronie ścisłej, którego zachowanie populacji wymaga podejmowania działań z zakresu ochrony czynnej. Rybołowy ujęte są na czerwonej liście ptaków Polski oraz w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, chronione są również prawem europejskim.

Właśnie dlatego Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim od 2011 roku realizuje we współpracy z lubuskimi leśnikami i energetykami, strategię ochrony czynnej rybołowia na terenie województwa lubuskiego. Projekt obejmuje wdrożenie szeregu działań ochrony czynnej rybołowia i ma na celu odbudowę populacji lęgowej w regionie.

Więcej o ochronie rybołowia można znaleźć na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/>

Autor zdjęć: Michał Bielewicz

W ramach prowadzonej ochrony:

- zbudowano ponad 50 sztucznych platform gniazdowych na specjalnie wytypowanych słupach linii energetycznych wysokiego napięcia w celu wzrostu liczebności rybołowia;
- zamontowano 16 sztucznych platform gniazdowych na specjalnie wytypowanych słupach linii energetycznych wysokiego napięcia w celu poprawy liczebności gatunku;
- zakupiono i wpuszczono do wybranych akwenów wodnych na obszarach Natura 2000 narybek kilku gatunków ryb w celu poprawy bazy żerowej rybołowów;
- prowadzono szeroką kampanię promocyjną i edukacyjną wśród społeczeństwa w celu podniesienia świadomości o potrzebie ochrony ostatnich rybołowów w kraju i regionie;
- realizowano monitoring gatunku na terenie całego województwa lubuskiego;

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA w GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
ul. Jagiellońska 13
66-400 Gorzów Wielkopolski

Tablica dofinansowana ze środków WFOŚiGW w Zielonej Górze

Czynna ochrona rybołowia na obszarze województwa lubuskiego

OPIS GATUNKU

Rybołów jest okazałym ptakiem drapieżnym, którego rozpiętość skrzydeł wynosi od 150 do 170 cm, przy wadze nie przekraczającej 2 kg. Bardzo charakterystyczne, czarno-białe ubarwienie sprawia, że jest gatunkiem łatwym do odróżnienia od innych ptaków drapieżnych. Rybołowy najłatwiej rozpoznać po wyraźnie ułożonym ciemnym pasie piór na szyi i piersi oraz głowie, która jest najczęściej biała z ciemną przepaską przechodzącą przez oko. Jego skrzydła są smukłe i długie z "palcami", a głowa wąska zwierzeczona z tyłu nastrożonym niewielkim czubkiem, przez oko przechodzi czarna przepaska.

ŚRODOWISKO LĘGOWE

Rybołowy najczęściej gniazdują w kompleksach leśnych z licznymi jeziorami lub innymi zbiornikami zasobnymi w ryby, choć również zdarzają się pary gniazdujące w krajobrazie otwartym. Drapieżnik ten, do budowy gniazda wybiera wyeksponowane, górujące nad otoczeniem drzewa. Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, iż średni wiek drzewa gniazdowego rybołowia w Polsce, przekracza ponad 150 lat (!). W ostatnich kilkudziesięciu latach, niektóre ptaki zaczęły również wybierać na miejsce gniazdowania wysokie słupy napowietrznych linii energetycznych lub inne konstrukcje budowane przez człowieka.

POKARM RYBOŁOWÓW

Rybołów jest gatunkiem wyspecjalizowanym pokarmowo i poluje niemal wyłącznie na ryby różnych gatunków o masie nie przekraczającej zazwyczaj 0,5 kg. Polowanie rybołowia jest niezwykle widowiskowe. Ptaki nadlatujące nad zbiornik wodny, wypatrują zdobyczy i z wysokości 20-40 m, atakują rybę spadając w wodę z bardzo dużą prędkością, często zanurzając się przy tym niemal całkowicie na głębokość poniżej metra. Rybołowy najczęściej polują w okolicy swojego gniazda, ale zdarza się, że na szczególnie zasobne jeziora lub stawy rybne mogą lecieć nawet ponad 30 km.

BIOLOGIA LĘGOWA

Rybołowy są ptakami monogamicznymi, czyli żyjącymi w trwałych parach, ugruntowane pary odnajdują siebie nawzajem a młode osobniki tworzą swoje pary na przełomie marca i kwietnia po przylocie z zimowisk. Dojrzałość płciową osiąga w 3 roku życia, choć do rozrodu przystępuje dopiero w latach kolejnych. Samice w drugiej połowie kwietnia składają najczęściej 2-3 jaja, które są wysiadywane przez oboje rodziców przez okres 37-40 dni. Młode ptaki wraz z rodzicami przebywają w Polsce najczęściej do końca sierpnia, a następnie każde z ptaków oddzielenie, podejmując wędrówkę na zimowiska położone w zachodniej Afryce.

Więcej o ochronie rybołowia można znaleźć na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/>

Autor zdjęć: Michał Bielewicz

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA w GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
ul. Jagiellońska 13
66-400 Gorzów Wielkopolski

Tablica dofinansowana ze środków WFOŚiGW w Zielonej Górze

Zał. Nr 4 Tekst wnętrza planszy tablicy edukacyjnej dotyczącej ochrony czynnej rybołowa

Tekst wnętrza planszy:

Rybołów to jeden z najrzadszych gatunków ptaków drapieżnych występujących w Polsce. Obecnie zasięg jego występowania stanowi około 1% powierzchni kraju i ogranicza się niemal wyłącznie do dwóch rejonów Polski tj. części zachodniej oraz północno-wschodniej.

W Polsce żyje zaledwie 30 par tych okazałych drapieżników, a ich liczebność od wielu lat sukcesywnie ulega dalszemu zmniejszeniu. Jest to gatunek podlegający ochronie ścisłej, którego zachowanie populacji wymaga podejmowania działań z zakresu ochrony czynnej. Rybołowy ujęte są na czerwonej liście ptaków Polski oraz w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, chronione są również prawem europejskim.

Właśnie dlatego Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim od 2011 roku realizuje we współpracy z lubuskimi leśnikami i energetykami, strategię ochrony czynnej rybołowa na terenie województwa lubuskiego. Projekt obejmuje wdrożenie szeregu działań ochrony czynnej rybołowa i ma na celu odbudowę populacji lęgowej w regionie.

OPIS GATUNKU

Rybołów jest okazałym ptakiem drapieżnym, którego rozpiętość skrzydeł wynosi od 150 do 170 cm, przy wadze nie przekraczającej 2 kg. Bardzo charakterystyczne, czarno-białe ubarwienie sprawia, że jest gatunkiem łatwym do odróżnienia od innych ptaków drapieżnych. Rybołowy najłatwiej rozpoznać po wyraźnie ułożonym ciemnym pasie piór na szyi i piersi oraz głowie, która jest najczęściej biała z ciemną przepaską przechodzącą przez oko. Jego skrzydła są smukłe i długie z "palcami", a głowa wąska zwieńczona z tyłu nastroszonym niewielkim czubkiem, przez oko przechodzi czarna przepaska.

ŚRODOWISKO LĘGOWE

Rybołowy najczęściej gniazdują w kompleksach leśnych z licznymi jeziorami lub innymi zbiornikami zasobnymi w ryby, choć również zdarzają się pary gniazdujące w krajobrazie otwartym. Drapieżnik ten, do budowy gniazda wybiera wyeksponowane, górujące nad otoczeniem drzewa. Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, iż średni wiek drzewa gniazdowego rybołowa w Polsce, przekracza ponad 150 lat (I). W ostatnich kilkudziesięciu latach, niektóre ptaki zaczęły również wybierać na miejsce gniazdowania wysokie słupy napowietrznych linii energetycznych lub inne konstrukcje budowane przez człowieka.

POKARM RYBOŁOWÓW

Rybołów jest gatunkiem wyspecjalizowanym pokarmowo i poluje niemal wyłącznie na ryby różnych gatunków o masie nie przekraczającej zazwyczaj 0,5 kg. Polowanie rybołowa jest niezwykle widowiskowe. Ptaki nadlatując nad zbiornik wodny, wypatrują zdobyczy i z wysokości 20-40 m, atakują rybę spadając w wodę z bardzo dużą prędkością, często zanurzając się przy tym niemal całkowicie na głębokość poniżej metra. Rybołowy najczęściej polują w okolicy swojego gniazda, ale zdarza się, że na szczególnie zasobne jeziora lub stawy rybne mogą lecieć nawet ponad 30 km.

BIOLOGIA LĘGOWA

Rybołowy są ptakami monogamicznymi, czyli żyjącymi w trwałych parach, ugruntowane pary odnajdują siebie nawzajem a młode osobniki tworzą swoje pary na przełomie marca i kwietnia po przylocie z zimowisk. Dojrzałość płciową osiąga w 3 roku życia, choć do rozrodu przystępuje dopiero w latach kolejnych. Samice w drugiej połowie kwietnia składają najczęściej 2-3 jaja, które są wysiadywane przez oboje rodziców przez okres 37-40 dni. Młode ptaki wraz z rodzicami przebywają w Polsce najczęściej do końca sierpnia, a następnie każde z ptaków oddzielnie, podejmują wędrówkę na zimowiska położone w zachodniej Afryce.